

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικό και Καποδιστριακό
Πανεπιστήμιο Αθηνών

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ
ΜΕΛΕΤΗΣ
ΑΡΧΑΙΟΥ
ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ

ΔΙΗΜΕΡΙΔΑ

«Αρχαίοι Ανατολικοί Χριστιανοί – Παρελθόν και παρόν»
(Oriental Orthodox Christians – History and Present)

17-18 Οκτωβρίου 2024

*Κτήριο της Θεολογικής Σχολής ΕΚΠΑ, Πανεπιστημιούπολη, Ανω
Ιλίσια, Αίθουσα Οπτικοακουστικών Μέσων*

Το *Εργαστήριο Μελέτης Αρχαίου Ανατολικού Χριστιανισμού* του Τμήματος Θεολογίας Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ) διοργανώνει διημερίδα με θέμα «**Αρχαίοι Ανατολικοί Χριστιανοί – Παρελθόν και Παρόν**», στις **17-18 Οκτωβρίου 2024** στην αίθουσα Οπτικοακουστικών Μέσων της Θεολογικής Σχολής ΕΚΠΑ στην Πανεπιστημιούπολη Άνω Ιλίσίων.

Στη διημερίδα θα συμμετέχουν διακεκριμένοι επιστήμονες από την Ελλάδα και το εξωτερικό, οι οποίοι θα παρουσιάσουν μέρος των ερευνών τους σχετικά με την ιστορία και τη θεολογία των Ανατολικών Εκκλησιών, από την αρχαιότητα έως σήμερα.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Πέμπτη 17 Οκτωβρίου

10.00-10.40 Χαιρετισμοί – Δημήτριος Μόσχος, Διευθυντής Εργαστηρίου: Έργα και ημέρες του Εργαστηρίου Μελέτης Αρχαίου Ανατολικού Χριστιανισμού

Ημέρα 1^η : «Ο Χριστιανισμός στη Μέση Ανατολή»

10.40 -11.25 Νέστωρ Καββαδάς Dr. Theol. Επιστ. συνεργάτης Center of Comparative Theology and Social Issues Παν/μίου Βόννης (keynote lecture): Η διαδρομή του Ισαάκ του Σύρου στα εκκλησιαστικά πράγματα της εποχής του (Isaac of Nineveh and his itinerary in the Church life of the 7th century)

11.25 – 11.50 Συζήτηση

11.50- 12.10 Εμμανουήλ Γεωργουδάκης υπ. Δρ. Αραβικών Σπουδών: Η παρακμή της Ασσυριακής (Νεστοριανικής) Εκκλησίας της Ανατολής στα Ιεροσόλυμα (The Decline of the Assyrian (Nestorian) Church of the East in Jerusalem)

12.10-12.30 Γεώργιος Ντόκος υπ. Δρ. Θεολ. ΕΚΠΑ: Συζητήσεις για την κλιματική αλλαγή στο δεύτερο μισό του 4ου αιώνα στη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία. Διασταύρωση ελληνικών, λατινικών, συριακών και κοπτικών πηγών. (Discussions over the climate change at the 2nd half of the 4th c. in the Roman Empire. Intersection of Greek, Latin, Syriac and Coptic sources.)

12.30-13.00 Διάλειμμα

13.00-13.20 Μαρία Κουμαριανού Δρ Κοινωνιολογίας της Λογοτεχνίας- Πανεπιστήμιο Lyon II, Ανθρωπολογίας του Χώρου –ΕΜΠ, ΕΕΠ Κέντρο Ξένων Γλωσσών ΕΚΠΑ: Τάσεις, στάσεις και αντιστάσεις στην πορεία εκλατινισμού της Εκκλησίας των Μαρωνιτών. (Tendencies, attitudes and resistances in the process of Latinization of the Maronite Church)

13.20-13.40 Διονύσιος Σκλήρης Δρ. Ελληνικών Σπουδών Παν/μίου Σορβόνης- Paris IV με ειδίκευση στην Πατρολογία: Η σκέψη του Αγίου Μαξίμου του Ομολογητού μεταξύ Αντιοχειανής και Αλεξανδρινής Σχολής (Saint Maximus the Confessor's thought between the

Antiochian and the Alexandrian school. Some remarks concerning the contemporary dialogue with the Oriental Orthodox Churches)

13.40.-14.00 Δημήτριος Αθανασίου Δρ. Θεολ., ΕΔΙΠ Τμ. Κοινωνικής Θεολογίας και Θρησκευολογίας, ΕΚΠΑ, Αραβικός Χριστιανισμός. Μια άγνωστη πτυχή της χριστιανικής παράδοσης (Arab Christianity. An unknown aspect of the Christian tradition)

14.00-14.30 Συζήτηση

Παρασκευή 18 Οκτωβρίου

Ημέρα 2^η : Ο αρχαίος Χριστιανισμός στις εσχατιές: Καύκασος και Αφρική – επαφή και διάλογος με την Χαλκηδόνη Ορθοδοξία

10.00-10.45 Andreas Müller Καθηγητής Εκκλ. Ιστορίας, Θεολ. Σχολής Παν/μίου Κιέλου (keynote lecture): Αμφισβητούμενη κληρονομιά - η τρέχουσα διαμάχη για την πολιτιστική κληρονομιά του Αρτσάχ/Ορεινό Καραμπάχ (Contested legacy – the current debate for the cultural identity of Artshakh/Nagorny Karabach)

10.45-11.00 Συζήτηση

11.00-11.30 Διάλειμμα

11.30-11.50 Νίκος Κουρεμένος Δρ. Θεολ. Ερευνητικός εταίρος στην Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών Βόλου: Η νηστεία ως ομολογία πίστης: η εξέλιξη της νηστείας στην Κοπτική παράδοση και ο ρόλος της στη διαμόρφωση ομολογιακών ορίων (Fasting as Confession of faith: the evolution of fasting in the Coptic tradition and its role to the formation of Confessional boundaries)

11.50-12.10 Αστέριος - Ευάγγελος Κεχαγιάς, Μεταδιδακτορικός ερευνητής, Τμήμα Φιλολογίας ΕΚΠΑ: Οι Κληρονόμοι του Άκσουμ: Οι Απαρχές του Ιουδαϊσμού και του Χριστιανισμού στην Αιθιοπία μέσα από Χριστιανικές και Ιουδαϊκές πηγές (The Heirs of Aksum: The Origins of Judaism and Christianity in Ethiopia through Christian and Jewish Sources)

12.10-12.30 Γιώργος Καζαριάν Δρ. Θεολ. (Εκκλ. Ιστορίας) Τμ. Θεολογίας ΕΚΠΑ: Το Άγιο Μύρο της Αρμενικής Εκκλησίας (The Holy Myrrh of the Armenian Church)

12.30-12.50 Χριστίνα Κούνα, υπ. Δρ. Εκκλ. Ιστορίας, Τμ. Θεολογίας, ΕΚΠΑ: Το Ψαλτήρι του Τουρφάν στην Παχλαβί: Η Χριστιανική γραμματεία στην Μέση Περσική (Παχλαβί) γλώσσα (The Pahlavi Psalter of Turfan: The Christian literature in the Middle Persian (Pahlavi) language)

12.50-13.10 Παντελής Λεβάκος, υπ. Δρ. Εκκλ. Ιστορίας, Τμ. Θεολογίας ΕΚΠΑ), Ο αρχαίος Ανατολικός Χριστιανισμός στο Συνοδικό της Ορθοδοξίας (The Oriental Orthodox Churches according to the Synodikon of Orthodoxy)

13.10-13.30 Φίλιππος Νικηταΐδης ΜΑ Θεολ. Δ/ντής Α/βάθμιας Εκπ/σης 7ου Δημ. Σχολείου Ν. Ιωνίας), Διμερείς Θεολογικοί Διάλογοι μεταξύ Ορθοδόξων και Αρχαίων Ανατολικών Εκκλησιών. Υπερβάσεις - Προϋποθέσεις - Προοπτικές (Bilateral Theological Dialogues between

Eastern Orthodox and Oriental Orthodox Churches. Transgressions - Conditions - Perspectives)

13.30-14.00 Συζήτηση

14.00-14.30 Διάλειμμα – ελαφρύ γεύμα

14.30- 16.00 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

Γ. Καζαριάν, Οι Αρμενοβυζαντινές εκκλησιαστικές σχέσεις κατά τον Ι΄- ΙΑ΄ αιώνα, Αθήνα 2022

Μ. Κ. Κουμαριανού, Η εκκλησία των Μαρωνιτών, Παρελθόν και παρόν, Αθήνα 2024